



## “GELİŞME HAKKI” İLE İLGİLİ ULUSAL MEVZUAT TARAMASI SONUÇLARI

Bu derleme, Eğitim Reformu Girişimi tarafından yürütülen “Eğitimde Haklar” projesi kapsamında Ocak 2008 tarihinde yapılmıştır.

Bu tarihten sonra, bu derlemede bulunan mevzuat belgeleri değiştirilmiş, iptal edilmiş ya da yürürlüğü durdurulmuş olabilir.

Mevzuat taramalarının tümüne ve eğitimde haklar ile ilgili diğer uluslararası ve ulusal belgelere [www.egitimdehaklar.org](http://www.egitimdehaklar.org) adresinden erişilebilir.



Bankalar Caddesi 2, Kat 5  
Karaköy 34420 İstanbul  
T 0212 292 50 44 F 0212 292 02 95  
[www.erg.sabanciuniv.edu](http://www.erg.sabanciuniv.edu)



Bu yayın Avrupa Birliği desteğiyle oluşturulmuştur. Yayının içeriğinin sorumluluğu yalnızca ERG'ye aittir ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.

## **“GELİŞME HAKKI” İLE İLGİLİ ULUSAL MEVZUAT TARAMASI SONUÇLARI**

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU .....	3
ÇOCUK KORUMA KANUNU .....	3
İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU .....	3
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN ...	4
LİSE VE ORTAOKULLAR YÖNETMELİĞİ.....	4
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ YÖNETMELİĞİ .....	4
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ YÖNETMELİĞİ.....	5
İLKÖĞRETİM KURUMLARI, ORTA ÖĞRETİM KURUMLARI SPOR YARIŞMALARI YÖNERGESİ .....	5
İLKÖĞRETİMDE YÖNELTME YÖNERGESİ .....	6
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ YÖNERGESİ.....	6
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZCİLİK VE ÖĞRENCİ EĞİTİM KAMPLARI KATKI ÜCRETİ YÖNERGESİ.....	6
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI MÜFREDAT LÂBORATUVAR OKULU UYGULAMALARININ YAYGINLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE .....	7
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL KÜTÜPHANELERİ STANDART YÖNERGESİ .....	7
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKULIÇI BEDEN EĞİTİMİ, SPOR, İZCİLİK VE KORUYUCU SAĞLIK EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN SPONSORLUK YÖNERGESİ .....	7
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKULIÇI BEDEN EĞİTİMİ SPOR VE İZCİLİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI ÖĞRENCİ EĞİTİM KAMPLARI YÖNERGESİ .....	8
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YETİŞTİRİCİ VE TAMAMLAYICI SINIFLAR VE KURSLAR YÖNERGESİ.....	8

## MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU

MADDE 2 – Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı verimli kişiler olarak yetiştirmek;
2. İlgı, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

...

### **FERDİN VE TOPLUMUN İHTİYAÇLARI**

MADDE 5 - Milli Eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

### **YÖNELTME**

MADDE 6 - Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

**(Değişik 2. fıkra: 4306- 16.8.1997 / m.3)** Milli Eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir.

Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanır.

...

### **Amaç ve görevler:**

**Madde 20 –** Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;

...

## ÇOCUK KORUMA KANUNU

### **Temel ilkeler**

**Madde 4-** (1) Bu Kanunun uygulanmasında, çocuğun haklarının korunması amacıyla;

h) Kararların alınmasında ve uygulanmasında, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun eğitimi ve öğrenimini, kişiliğini ve toplumsal sorumluluğunu geliştirmesinin desteklenmesi,

## İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU

**Madde 1 –** İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak **bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden** temel eğitim ve öğretimdir.

# MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

## **Görev**

**Madde 2** – Milli Eğitim Bakanlığının görevleri şunlardır:

...

g) Okullardaki bedeneğitimi, spor ve izcilik eğitimi ile ilgili hizmetleri yürütmek,

## LİSE VE ORTAOKULLAR YÖNETMELİĞİ

**Madde 58-** Öğretmenlerin eğitim işlerinde ödevleri şunlardır:

a) Öğretmenler, haftada bir gün nöbet tutarlar. Öğretmen sayısı elverişli olmayan okullarda okulun nöbetçi öğretmensiz kalmaması için nöbet işleri okul müdürü tarafından gereğince ayarlanır.

b) Öğretmenler, yönetimi öğretmenler kurulunca ya da okul müdürlüğünce kendilerine verilen öğrenci kurullarını yönetir ve her türlü eğitim çalışmalarına katılırlar.

c) Öğretmenler, öğretmen kurulu kararıyla kendilerine verilen sınıfın eğitim işlerini üzerlerine alırlar. Öğretmenler, bu sınıftaki çocukların, ayrı ayrı üstünlüklerini, kusurlarını ve yönsemelerini incelemeye çalışırlar. Eğitimini üzerlerine aldıkları sınıfın çocuklarının okul içi ve dışındaki durumları, davranışları, çalışmalarıyla yakından ilgilenirler. Okul müdürlüğü ile bu hususta sıkı bir işbirliği yaparlar. (Öğretmenlere, eğitimini üzerlerine aldıkları sınıflarda, elden geldiği ölçüde fazla ders verilir.)

...

**Madde 62-** Nöbetçi öğretmenin ödevleri şunlardır:

a) Okulun eğitim ve öğretim işlerinin düzenli olarak yürütülmesini sağlamak, öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenerek gerekli yardımlarda bulunmak,

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ YÖNETMELİĞİ

### **Okulun amacı**

**Madde 6-** Okulun amacı öğrencilerin ;

a) Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini,

b) Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,

c) **(Yürürlükten kaldırıldı.16.12.2006/26378 RG)**

d) Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,

e) Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır.

# MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ YÖNETMELİĞİ

## **Etüt**

**Madde 23-**( Değişik: 20.10.2000/24206 RG ) Öğrencilere, günde üç ders saatinden az olmamak üzere etüt yaptırılır. Okulun imkân ve şartlarına göre sabah ve akşam saatlerinde sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere de yer verilir.

## İLKÖĞRETİM KURUMLARI, ORTA ÖĞRETİM KURUMLARI SPOR YARIŞMALARI YÖNERGESİ

**Madde 1-** Toplumunu oluşturan bireylerin; sağlıklı, atılgan, becerikli, üretken olmaları, dengeli bir kişilik geliştirmeleri, kısaca; beden, zihin, duygu ve sosyal yeteneklerinin, millî amaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve yönlendirilmesinde en etkin araç beden eğitimi ve spor faaliyetleridir.

Gelişen teknolojinin, hızlı kentleşmenin ve diğer hayat şartlarının bireylere getirdiği bunalım ve baskıları azaltmak, bunların insan üzerindeki olumsuz fizik ve moral etkilerini hafifletmek, dolayısıyla sağlıklı bir toplum yaratmak için, beden eğitimi ve spor faaliyetlerini insan hayatında vazgeçilmez bir alışkanlık hâline getirmektedir. Bu alışkanlığın verileceği en uygun yaş grubunu da ilk ve orta öğretim kurumlarındaki öğrenciler oluşturmaktadır.

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin genel eğitim ve öğretimdeki yeri ve önemi ülkemizde anlaşılmış ve kabul edilmiş olup Anayasamızın 59 uncu maddesinde, “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” şeklinde ifadesini bulmuştur.

Öğretim kurumlarımız; okullarda beden eğitimi ve spor faaliyetlerini eğitim ve öğretimin etkin bir aracı olarak yaygınlaştırırken ülkemizin dünya genelinde spor yarışmalarında başarılı olması için de önemli bir kaynağı oluşturacaktır. Sporda dev atılımları yapan ülkeler ile aramızdaki farkı kapatmak için konuya bilinçli ve sistemli bir şekilde yaklaşmak gerekmektedir. Sporcu piramidinin tabanı da tamamen okullarımız bünyesi içerisinde. Temel spor bilgilerinin verilmesi, üstün yetenekli sporcuların tespit edilmesi bu kurumlarımızda gerçekleşecektir. Bu da okullarımızda uygun bir “spor ortamı”nın yaratılmasıyla mümkün olacaktır.

...

### **Spor Dallarının Kısıtlanması**

**Madde 17-** Sürekli büyüme ve gelişme halinde olan öğrencilerin büyüme ve gelişmelerinin normal bir seyir takip etmesini sağlamak, öğrenimdeki başarılarını olumsuz yönde etkilememek, fırsat eşitliği ilkesine bağlı olarak daha fazla öğrencinin spora yönelmesini temin etmek, ana spor dallarına öncelik vermek, spor dallarında kaliteyi, dolayısıyla başarıyı geliştirmek amacıyla öğrencilerin yarışmalara katılmalarında spor dalı ve branşlarında kısıtlamalar getirilmiştir.

Buna göre her öğrenci atletizmden başka yalnız bir spor dalında yarışabilir. (Değişik: 24/11/2001 tarih ve 325 sayılı Olur. Satranç bu kısıtlamanın dışındadır.)

## İLKÖĞRETİMDE YÖNELTME YÖNERGESİ

### **Amaç**

**Madde 1-** Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okulları öğrencilerinin ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve uygun programlara yönettirmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

### **Tanımlar**

**Madde 4-** Bu Yönergede geçen;

a) Rehberlik: Bireyin kendini tanıması ve kabul etmesi, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitesini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı biçimde uyum sağlaması ve böylece kendini gerçekleştirebilmesi için uzman kişilerce bireye verilen sistematik ve profesyonel yardım sürecini,

b) Yönelme: Öğrencilerin, ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerini dikkate alarak; olumlu bir benlik kavramı geliştirebilmelerine, seçeneklerden haberdar olmalarına, potansiyellerinin farkında olarak onu geliştirmeye çalışmalarına, bu doğrultuda kararlar alabilmelerine, aldıkları kararların sonuçlarını görebilmelerine ve sorumluluğunu almalarına yönelik bilimsel hizmetlerin düzenli ve sürekli bir biçimde verilmesini,

c) Sınıf Gözlem Formu: Öğrencilerin eğitim-öğretim yılı içinde belirlenen ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerinin kaydedilmesi amacıyla 6, 7 ve 8 inci sınıflar için doldurulacak formu,

d) Gözlem Raporu: Sınıf gözlem formlarındaki kişilik özelliklerine ait gözlem sonuçlarının değerlendirilmesi ile ilgi ve yetenek alanlarındaki her ölçüte ait gözlem sonuçlarının ortalamaları alınarak, tek bir belirtece dönüştürülmesi yoluyla 6, 7 ve 8inci sınıflardaki her öğrenci için hazırlanan raporu,

e) Yönelme Öneri Formu: İlköğretim süresince gözlenip değerlendirilen ve diploma almaya hak kazanan öğrencileri akademik eğitime, meslekî ve teknik eğitime veya güzel sanatlar eğitimine yönettirmek amacıyla hazırlanan formu,

...

ifâde eder.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ YÖNERGESİ

**MADDE 1 – (1)** Bu Yönergenin amacı; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak üzere öğrenci seçimi, kayıt kabul, eğitim-öğretim, yönetici ve öğretmen seçimi ile yetiştirilmesi ve açılan bilim ve sanat merkezlerinin kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZCİLİK VE ÖĞRENCİ EĞİTİM KAMPLARI KATKI ÜCRETİ YÖNERGESİ

**Madde 1-** Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı Gençlik ve İzcilik Eğitim Tesisleri ile mahallî olarak açılacak izcilik ve öğrenci kamplarına katılacak izcilerin ve öğrencilerin sağlıklı ve dengeli beslenmeleri ile çağdaş eğitim imkanları sağlamak amacıyla alınacak katkı ücretini belirlemektir.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI MÜFREDAT LÂBORATUVAR OKULU UYGULAMALARININ YAYGINLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

### *Öğrenci Merkezli Eğitim*

**Madde 11-** Eğitim kurumlarında yapılacak çalışmalarda öğrenci merkezli eğitim esastır. Okullardaki tüm eğitim ve öğretim ile yönetim hizmetleri bu esasa göre düzenlenir:

- Okullarda öğrenci merkezli eğitim için uygun eğitim ortamları oluşturulur. Bu amaçla, fiziki yapı ile ilgili yapılması öngörülen düzenlemeler tamamlanır.
- Okullarda, öğrenci merkezli eğitim yaklaşımına uygun olarak ölçme ve değerlendirme sistemi, öğretim yöntem ve teknikleri ile materyalleri geliştirilir.
- Öğrencilerin yaşam becerileri kazanmaları ders dışı etkinliklerle desteklenir.
- Sınıf mevcudu 30 öğrenciden oluşur.
- Okullar, tam gün (tekli) eğitim ve öğretim yapar.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL KÜTÜPHANELERİ STANDART YÖNERGESİ

### *Kaynaklar*

**MADDE 9-** (1) Kaynaklar; Bakanlıkça uygun bulunan eserler ile bilimsel nitelikte yayın ve araştırma yapan resmî kurum ve kuruluşların eserleri ile diğer ilgili mevzuat doğrultusunda öngörülen eserler arasından seçilir.

(2) Bu seçimde;

- Öğrencilerin satın alma güçlerinin üstünde olup devamlı başvurulması gerekli olan ansiklopedi, sözlük, biyografi ve diğer başvuru eserlerine öncelik tanınmasına,
  - Kurumun tür ve seviyesine uygun eserlerin bulundurulmasına,
  - Öğrencilerin zihinsel ve ruhsal gelişimlerini sağlayacak bilimsel, belgesel, edebî (klasik, roman, hikâye, şiir vb.) eserler bulundurulmasına
- özen gösterilir.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKULIÇI BEDEN EĞİTİMİ, SPOR, İZCİLİK VE KORUYUCU SAĞLIK EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN SPONSORLUK YÖNERGESİ

**Madde 1-** Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı Okulıçı Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi ile Sağlık İşleri Dairesi Başkanlıklarının çalışma programlarına bağlı olarak düzenlenecek etkinliklerin sponsorluğuna ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKULİÇİ BEDEN EĞİTİMİ SPOR VE İZCİLİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI ÖĞRENCİ EĞİTİM KAMPLARI YÖNERGESİ

**Madde 1-** Bu Yönergenin amacı ilköğretim ve orta öğretim kurumlarındaki öğrencilerin; T.C. Millî Eğitiminin Genel Amaçları doğrultusunda Atatürk İlke ve İnkılâplarına bağlı olarak yetişmelerini sağlamak, millî ruh ve birlikte yaşama duygusunu aşlamak, karşılıklı saygı, sevgi, dayanışma, hoşgörü ve güven içerisinde olabilecekleri bir ortamda yeni arkadaşlıklar edinerek yaşayabilme ve çalışma alışkanlıklarını kazanmalarına yardımcı olmak, sosyal, kültürel sportif etkinlikler yoluyla zihinsel, fiziksel ve psikolojik yönden gelişmelerine katkıda bulunmak, ülkesine ve milletine yararlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla açılacak olan Öğrenci Eğitim Kamplarının esas ve usullerini düzenlemektir.

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YETİŞTİRİCİ VE TAMAMLAYICI SINIFLAR VE KURSLAR YÖNERGESİ

### *Genel Esaslar*

**Madde 9-** Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslarda yapılacak eğitim-öğretim uygulamalarında aşağıdaki esaslar göz önünde bulundurulur.

...

c) Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıf ve kurslarda, her fırsattan yararlanılarak öğrencilerin temizlik, dengeli ve sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazanmaları ve sağlıklı yaşamaları için gerekli tedbirler alınır.

d) Eğitim ve öğretim yapılan sınıf ve okulun her yerinde temizlik ve düzenin sağlanması, derslik, lavabo, işlik, lâboratuar, yemekhane gibi yerlerde ısı, ışık ve havalandırmanın sağlık şartlarına uygun olması için gerekli tedbirler alınır.

e) Öğrencilerin kılık kıyafetlerinin temiz ve düzenli olması, spor, müzik ve eğitici çalışmalara katılmaları için gerekli çalışmalar yapılır.

f) Öğrencilerin beden, zihin, ahlâk, ruh ve sosyal bakımdan sağlıklı olarak gelişmeleri için tedbirler alınır.

g) Beslenme ve temizlik ile ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırılır.

h) Akşam yapılan eğitim ve öğretimde öğrencilerin yorgunlukları giderilerek, eğitim ve öğretim faaliyetlerine sevinerek ve isteyerek katılmaları sağlanır.